

gaa den Vej at anvende Loven til de jærnbanebyggende Kommuner, maatte man ogsaa tage Hensyn til de Kommuner, der vare engagerede i Forvejen. Det vilde være urimeligt at slaa en Streg mellem Fortid og Nutid, saaledes som Forslaget gjorde, thi de Kommuner, der havde bygget Jærnbaner i Henhold til tidligere Love, havde faaet deres Jærnbaner paa uheldigere Vilkaar end de, som Forslaget tilsigtede at støtte. Men herom vilde hverken Ministeren eller Flertallet høre Tale, da det kom til Stykket. Endvidere blev fra Venstremindretallets Side hævdet som en naturlig Forudsætning, naar man gik den Vej, som man nu var kommen ind paa, at saa i det mindste *samtlig*e de Kommuner, der bygge Jærnbaner i Henhold til Lov af 8de Maj 1894, maatte faa samme Begunstigelser uden Hensyn til, om de kom først eller sidst til Mølle, altsaa ogsaa uden Hensyn til, om de 5 Millioner kunde strække til eller ikke. Men denne Forudsætning vilde Finansministeren ikke acceptere i alt Fald officielt. Han hævede for sig og Regeringen fuld Frihed, naar de 5 Millioner vare slupne op, og hvis jeg ikke husker meget fejl, forholdt Flertallet og dets Ordfører sig tavse for dette Spørgsmaal, da det var fremme til virkelig Behandling.

Det er den foreliggende Sags Forhistorie, jeg saaledes i Korthed har gengivet, og denne Forhistorie er jo af den Beskaffenhed, at Udsigterne her ud fra vel nok maa siges at være noget mørke for Sagens Gennemførelse. Nu maa vi imidlertid erindre, at Forhandlingerne i Rigsdagen paa den Tid foregik under andre Former end nu til Dags. De 5 Millioners Oprindelse og Beslutningen om deres Anvendelse vare ikke noget, der saaledes umiddelbart blev til i Udvalget eller her i Tinget, det var forberedt gennem fortrolige Aftaler mellem de Parter, som den Gang traf Aftaler om andre og saare vigtige Ting. Det er altsaa ikke udelukket, at der under disse Aftaler har været Forudsætninger fremme, som, hvis de nu respekteres, stille det foreliggende Lovforslags Gennemførelse i et gunstigere Lys, og da vi ere saa heldige trods den Landeulykke, der overgik vort Fædreland, da Ministeriet Reedtz-Thott faldt, at have som Finansminister netop den Mand, der i sin daværende Egenskab af Indenrigsminister deltog i de nævnte Forhandlinger, ere vi jo saaledes stillede, at de Forudsætninger, der mulig have været til Stede under de fortrolige Forhandlinger, ventelig ville blive respekterede fra hans Side. I de officielle

Forhandlinger foreligger der intet, som kan siges at være nogen tilstrækkelig holdbar Forudsætning. Om Forslaget skal jeg i øvrigt sige, at min Opfattelse af det har ikke ændret sig siden da, set i al Almindelighed, men se vi mere ensidig paa Forslaget, se vi derpaa som et Led af Jærnbanelovgivning, altsaa saaledes, at vi sige: Stat og Kommuner bygge Jærnbaner i Forening, det er en fælles Sag for Stat og Kommune, og saa maa de hjælpes ad i alle Enkeltheder vedrørende den fælles Sags Udførelse, saa er der en rimelig Tanke i Forslaget, som det foreligger, navnlig i Betragtning af, at det er en Fortsættelse af en tidligere Lov. Sagen stiller sig da, som man kan tænke sig, at Forholdet vilde være, naar en Grosserer, der er velrenommeret og saaledes i Besiddelse af udmærkede Forbindelser, har en Søn, der begynder sin egen Forretning, men paa Grund af manglende Dygtighed og Udvikling er ude af Stand til at knytte gode Forbindelser. Han maa derfor paa en vis Maade gaa i Kompagni med Faderen, saa at hans Indkøb sker paa dennes Konto, om jeg saa maa sige. Naar vi se paa Sagen saaledes, at Stat og Kommune operere, som man kan tænke sig, at en saadan Grosserer vilde operere i Forening med sin Søn, kan man finde Forholdet ret naturligt. Navnlig er det forsvarligt, finder jeg, at gennemføre Forslaget, fordi det er en Fortsættelse af et tidligere eksisterende Forhold. De Kommuner, der fremdeles bygge Jærnbaner i Henhold til Lov af 8de Maj 1894, have, enten Forudsætningerne ere saa eller saa, i de hemmelige eller offentlige Forhandlinger, et naturligt Krav paa at blive stilled lige med dem, der kom før til Mølle end dem, der bygge Jærnbaner i dette Aar eller det kommende. Saaledes set maa jeg anbefale Forslaget til velvillig Behandling og videre Drøftelse eventuelt i et Udvalg.

P. Madsen: Jeg ønsker ikke at udtale mig om det foreliggende Forslag; men da der her er Tale om at skaffe billige Laan til Kommunerne, vil jeg gerne omtale en Vej, der forekommer mig passabel og fuldt forsvarlig, og hvorved der kan opnaas, om end ikke lige det samme, saa dog noget i Retning deraf og endog maaske i langt videre Omfang. Jeg tænker herved paa den Kommunekreditforening, der blev gennemført i sidste Samling. Kommunerne have mange Steder i Landet med Forventning set hen til denne, idet de derved haabede at faa gode og billige Laan. Der